

TÁJHÁZI AKADÉMIA 2009 - Oktatási anyag

Kustánné Hegyi Füstös Ilona Múzeumpedagógiai foglalkozás forgatókönyve

A foglalkozás megnevezése	Falusi iskola és tanítólakás - figyelemfelkeltő
A foglalkozás típusa:	<i>tematikus foglalkozás – lehet tematikus, komplex, kézműves, stb.</i>
Célcsoport:	<i>kisiskolás (1-2.o.)</i>
A foglalkozás oktatási célja:	<i>A falusi társadalom és település mint meghatározó tényező - A 19. sz. végi katolikus népiskolai oktatás élményszerű megismertetése – a tanító magánéletének és a diákok hétköznapjainak összekapcsolódása</i>
A foglalkozás nevelési célja:	<i>A 19-sz-i és a mai iskolarendszer összehasonlítása – az akkori és a mai gyerekek életkörülményeinek, célkitűzéseinek, motivációinak összevetése – a magyar identitástudat elmélyítése, az értékrend és az elvárások változásának nyomon követése – hazaszeretetre nevelés. Egy másfél órás egységbe sűrítve keresztmetszetet bemutatni a 19. század végi tanítás tematikájáról, tanítási eszközeiből és módszereiből</i>
Milyen műveltségi területekkel kapcsolatos:	<i>Anyanyelvi, vizuális, művelődéstörténeti</i>
A foglalkozás felépítése:	<p><i>1. Bevezetés: a tájegység bejáratánál a szerez település típusról, a vidék földrajzi elhelyezkedéséről, adottságairól</i> <i>10 perc</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>– A személyes holmik lepakolása az oskolánál, átöltözés</i> <i>10 perc</i> <i>– Sorakozó a homlokzattal szemben, a falu „közepe” –, a házak közléről, a felirat a homlokzaton, köszönés</i> <i>10 perc</i> <i>– A konyhából a tanítólakás és konyha szemügyre vétele</i> <i>5 perc</i> <p><i>2. A központi része: elhelyezkedés az oskolaszobában</i> <i>3 perc</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>– A tárgyak szemügyre vétele – összehasonlításuk a mai iskolák berendezésével</i> <i>10 perc</i> <i>– A regula ismertetése, becsengetés</i> <i>1 perc</i> <i>– A tanulás előtti közös ima (a fokla meggyújtásával – a fokla= gyantás fa ismertetése)</i> <i>5 perc</i> <i>– Bemutatkozás az Arany ABC verseinek alkalmazásával</i> <i>5 perc</i> <i>– Régi tankönyvek bemutatása (Népiskolai olvasókönyv, Magyar hangutánzó ABC, Flóri könyve.)</i> <i>10 perc</i> <i>– A hangutánzó ABC tanulása</i> <i>15 perc</i> <i>– Konkrét szavak tanári „elmutogatása” – hangoztatás nélkül – találósdi leírásuk a palatáblára</i> <i>10 perc</i>

TÁJHÁZI AKADÉMIA 2009 - Oktatási anyag

	<ul style="list-style-type: none"> – A vállalkozók maguk is mutogathatnak 5 perc – Az adott időszaknak megfelelő témához kapcsolódó olvasmányok közös olvasása 5 perc – Alkalomhoz illő szituációba ágyazott számolási feladványok 5 perc – A figyelem lankadtával feloldó szituációs játékok (lányoknak: a bölcső ringatása, altatódal éneklése, „főzés” a konyhában mondóka, dal kíséretében, legények: favágás kint, „gyümölcszedés”) 5 perc
	<p>3. Körjátékok a foglalkozást záró szünetben 10 perc</p>
Ajánlott korosztály	6 éves kortól
Időtartam:	95 perc
A foglalkozás helyszíne:	Kondorfai iskola, Nyugat-Dunántúl tájegység
Kiállítási helyszínek:	Útszéli kereszt, harangláb, falusi iskola
Felhasznált irodalom:	
Ajánlott irodalom:	Ház és Ember 7 -8. Káldy Mária és Bíró Friderika: Serkenj fel, és állíts alsóbb iskolákat 1993., 1994.
Személyi feltételek:	Foglalkozásvezetők száma: 1 fő, segítő: a ruhák előkészítője
Tárgyi feltételek:	Berendezési tárgyak- a műtárgyak, használati eszközök – régi tankönyvek (számolás, Magyar hangutánzó ABC) palatáblák, palavesszők, spongyák, a létszámtól függően cekkerek, vászon tarisznyák, ruhák) – más foglalkozásnál alapanyagok, szerszámok
Résztevők által biztosítandó anyagok, eszközök:	- a GYEREKEK, A PEDAGÓGUSOK (mint ismétlős diákok) – az előkészítő órát az iskolában a pedagógus is megtarthatja, kis csoportos „elő kutatásokkal”, témánkénti népdalokkal, mesékkal
Megjegyzés:	A gyerekek korának megfelelően átsúlyozhatóak a vázlatpontok. Pl. kisebbek esetében a bevezetés részén rövidítünk, és több szituációs játékot is beépítünk. Az aktuális témához kapcsolt népdalok, mondókák, mozgásos és szituációs játékok – nagyobbaknál olvasmányok, már megszerzett ismeretek aktualizálása, archív újság, film, fotó közbeiktatása a tárgyak közelségén kívül szemléletesebbé teszi az órát.

TÁJHÁZI AKADÉMIA 2009 - Oktatási anyag

A foglalkozás menete*

1. Bevezetés

Sorsz.	Mozgás, helyszín	Téma	Alkalmazott módszerek, Kérdésfeltevés - magyarázat	Kapcsolódó mondókák, játékok	időtartam
1.	A Nyugat-Dunántúl tájegység eleje - útszéli kereszt	A vidék elhelyezkedése, adottságai, a település szerkezete Az útszéli kereszt	Frontális közlés, dialógus, kérdés, felelet, vizuális szemléltetés (irányító tábla, valóság)	Ének: Égi madárcák... (áldáskérő népi gyerekdal)	7 perc
2.	Öltöző helyiség	a hagyományos lány- és legényruhák (pl. bőgatya, pruszlik)	Mit, hogyan kell felvenni? – beöltözés	Az én gatyám három szél, járjuk, mint a forgószél!	8 perc

2. A témához kapcsolódó kiállítási objektumok megtekintése

Sorsz.	Mozgás, helyszín	Bemutatható objektumok, tárgyak	Alkalmazott módszerek, kérdésfeltevés - magyarázat	Kapcsolódó mondókák, játékok, dalok	időtartam
2.	A főtér, a haranglábánál	A harangláb, a háztípusok, az építőanyagok	Kérdés, felelet, magyarázat, eddigi ismeretek felidézése, fogalmak tárgyakhoz kötése – beöltözéses azonosulás a régi iskolásokkal	Harangoznak délre... Tízet ütött már az óra...	5.perc
3.	Az iskola homlokzata előtt	A ház és az emberi fej párhuzamai (Hajzsupető, ablak-szem) A becsengetés	Közös olvasás a homlokzatról Hagyományos katolikus köszönés A régi magatartásbeli elvárások összehasonlítása a maiakkal	Köszönés: Dicsértessék a Jézus Krisztus! Mindörökké! Ámen!	5 perc
4.	A tornácon át a konyhában	A ház beosztása, padló anyaga, tüzelő berendezés, a használati tárgyak, a hátsó szoba,	Nemenként más-más témára irányított megfigyelés, önálló beszéd, (beszámoló a megfigyelés alapján) kérdésfeltevés . Közös mondóka-tudás elmélyítése	Szita, szita, sűrű szita... Ég a gyertya, ég...	5 perc

* A táblázat igény szerint bővíthető!

TÁJHÁZI AKADÉMIA 2009 - Oktatási anyag

		világító eszközök			
--	--	-------------------	--	--	--

3. Tevékenység

Helyszíne: *Az oskolaszoba*

Berendezés: *műtárgyak, és a másolatban elkészített palatáblák, palavesszők, tarisznyák, cekkerek, kukorica, mutatópálca, stb.*

Sorsz.	Megnevezése	Eszközök	Alkalmazott módszerek, Kérdésfeltevés, magyarázat	Tevékenységi forma	Kapcsolódó mondókák, játékok, dalok stb.	időtarta m
1.	A helyek elfoglalása	Palatábla, palavessző régi tankönyvek	Az ülésrend, az összevont osztály, a berendezési tárgyak olvasmány alapján, fogalma. Regula, a fokla, tárgymagyarázat, tárgy felismertetés	soronkénti utánmondás, Ismétlés, tudatosítás	Regula az oskolában Ima	10 perc
2.			A régi tankönyvek bemutatása bemutatkozás név szerint a bölcsességek közös magyarázata	összehasonlítás uk	<u>Hangoztatás és mozdulat:</u> A hangutánzó ABC elemei, az Arany ABC versei, a Zengő ABC <u>Ének:</u> ABCD, rajtam kezdé...	15 perc
3.			Olvasmányok a régi tankönyvből és élethelyzetek párhuzamba állítása, megmagyarázása A hangutánzó ABC játékos tanulása, alkalmazása Dallam alapján dalok felismerése, majd asszociációs felismerése állatoknak, pásztoroknak	Olvasás Párbeszéd, gesztikuláció, asszociatív mozdulat és fogalom kombináció,	<u>Pl.: olvasmány:</u> A juh, a ló, a sertés <u>Ének:</u> A juhásznak jól van dolga, Volt nekem egy kecském... Hol jártál	20 perc

TÁJHÁZI AKADÉMIA 2009 - Oktatási anyag

				hangoztatás	báránykám? Boci, boci tarka...	
4.			A számológép, az egyszerű, a szöveges példák (feladványok)	A matematikai feladványok alapján elvonatkoztatás, a mindennapi élet és a szövegesek témájának kapcsolata Önálló és közös számolás <u>Pihentetőnek:</u> kis csoportos foglalkozás, szituációs játékba ágyazottan	<u>Számolás tankönyvből vett példák alapján</u> <u>Altató dal:</u> Aludj el magzatom.. Tente baba... <u>Dal:</u> Borsót főztem.. Hej Vargáné... <u>Mondóka:</u> Fát, vágok, fát... Erdő mellett nem jó lakni...	15.perc 5-5 perc

4. Befejezés (összegzés, tartalmi összefoglalás)

TÁJHÁZI AKADÉMIA 2009 - Oktatási anyag

Sorsz.	Mozgás, helyszín	Rögzítendő ismeretek	Alkalmazott módszerek (pl. beszélgetés, játékos módszerekkel)	Kapcsolódó játékok, történetek, mesék, dalok, tánc	időtartam
1.		Korosztálytól függően: Folyamatosan, tanulás, játék közben rögzítik a fentieket: a mai és a régi iskolarendszer, tanítási módszerek, tanulási szokások összevetése, hazaszeretetre nevelés	Vers felolvasása egy népiskolai tankönyvből, vagy mondóka közös, skandált elmondása Záró közös ének Ima elköszönés	Népiskolai olvasókönyv: – A kis huszár Mondóka: Első osztály i, i, i... Tanulás utáni ima	10 perc